

Anti-pestbeleid De Swoaistee

Jenaplanvisie op de Swoaistee

De pedagogische sfeer van een school wordt in grote mate bepaald door hoe we met elkaar omgaan. Bij ons staan respect voor elkaar en accepteren van onderlinge verschillen voorop. Met plezier naar school gaan is voor iedereen een voorwaarde om goed te kunnen functioneren. We letten samen goed op hoe we met elkaar praten, hoe we vragen stellen, hoe we elkaar aanspreken op gedrag en hoe we ons voelen. Hier wordt steeds op teruggegrepen. Regels en afspraken worden in samenspraak met de kinderen gemaakt, om zodoende gezamenlijke verantwoordelijkheid te creëren. Vriendelijk met elkaar omgaan vinden we belangrijk en daar wordt veel aandacht aan besteed. Uitgangspunt is daarbij dat opgroeien en je ontwikkelen een leerproces is, waarbij fouten leerzaam zijn en verbetering een doel blijft.

In elke groep wordt aandacht besteed aan groepsvorming en staat onderlinge samenwerking centraal. Kinderen worden begeleid door de stamgroepleider om samen op een prettige manier te kunnen functioneren op groeps- en schoolniveau. Pesten wordt in een breder kader geplaatst: ook gedragingen die je niet direct pesten noemt, kunnen leiden tot vervelende ervaringen. De stamgroepleider is hier pro-actief mee bezig en er zijn regelmatig kringgesprekken over een plezierige manier van omgaan met elkaar. Een goed pedagogisch klimaat bevordert het welbevinden van kinderen en stamgroepleiders en leidt tot betere leerresultaten en meer werkplezier. (zie ook stap 2)

Wat is pesten

Er bestaat nogal eens verwarring tussen pesten en plagen.

Bijna ieder kind plaagt wel eens, de partijen zijn gelijk aan elkaar en er is dan ook geen echte winnaar of verliezer. Pesten gaat echter verder dan plagen.

Pesten heeft enkele duidelijke kenmerken:

- Pesten is een ongelijke strijd.
- Er is sprake van een zondebok. Het slachtoffer wordt gekozen terwijl daarvoor geen directe aanleiding is.
- Pesten is agressief. Het pesten is erop gericht om psychisch of fysiek te kwetsen en te laten voelen dat hij waardeloos is.
- Pesten is schadelijk. De slachtoffers lopen duidelijk fysieke of psychische schade op en verliezen het vertrouwen in hun omgeving en andere mensen.

Schoolbeleid

Stap 1: Erkenning: We onderkennen dat op iedere school gepest wordt! 10-15% van de kinderen is slachtoffer van pesterijen en 10-15% is pester. Daarnaast zijn er nog groepen kinderen die meedoen met de pesters als 'assistent' of 'gewoon' toekijken of mee lachen. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de stamgroepleider niet wordt opgevat als klikken. Deze regel geldt ook voor de ouders van de kinderen. Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de stamgroepleider aan te kaarten. Alle kinderen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Stap 2: Preventie: We zorgen voor een breed gedragen positief pedagogisch klimaat op school. Dit doen we door gebruik te maken van de aanpak van De Vreedzame School, Burgerschapsonderwijs en ons pedagogisch handelen zit natuurlijk diep verankerd in het Jenaplanconcept.

Dit is bij alle leerkrachten en ouders bekend. We laten onderwerpen als respect voor elkaar, normen & waarden en pesten regelmatig terugkomen in de klas. We praten hierover open met elkaar ook als er geen actuele pestsituaties (lijken te) zijn. Er is open communicatie tussen alle betrokkenen, school-kind-ouder.

Onze geformuleerde grondwet van De Swoaistee is:

- We houden rekening met elkaar
- We helpen elkaar.
- Problemen lossen we samen op door erover te praten en naar elkaar te luisteren.
- We waarderen en accepteren elkaars verschillen.
- We gaan zorgvuldig om met ruimtes en materialen.

Uitgewerkte stamgroepafspraken staan aan het eind van dit document

Stap 3: Signalering:

Signalen in de groep waarop we goed letten:

1. Er is veel onrust in de groep
2. Er is veel concurrentie in de groep
3. Er ontstaan veel vechtpartijen zonder duidelijke oorzaak.
4. Altijd een bijnaam ,nooit bij de eigen naam noemen
5. Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
6. Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
7. Briefjes doorgeven
8. Beledigen
9. Opmerkingen maken over kleding
10. Isoleren en negeren
11. Buiten school opwachten, slaan of schoppen
12. Op weg naar huis achterna rijden
13. Naar het huis van de gepeste gaan
14. Bezittingen afpakken of verstoppen
15. Schelden of schreeuwen
16. Pesten via sociale media

De belangrijkste signalen van het slachtoffer zijn:

1. zich niet veilig voelt op school
2. vaak niet naar buiten willen
3. niet graag naar situaties wil waar de leerkracht niet aanwezig is
4. vaak treuzelt na schooltijd
5. slechtere leerprestaties heeft
6. zich minder goed kan concentreren
7. vaak alleen is of zich afzondert
8. niet samenwerkt met andere kinderen

Na signalering worden de ouders op de hoogte gebracht.

De signalering wordt besproken met de intern begeleider.

Er wordt een inschatting van de ernst van het probleem gemaakt en een plan van aanpak.

Stap 4: Stellingname: Wat te doen bij acute pesterijen:

Het moet voor iedereen op school, dus alle leerkrachten, vrijwilligers, leerlingen en ouders duidelijk zijn hoe er om gegaan wordt met pesten op school. Pesten wordt natuurlijk niet getolereerd. Als een leerkracht ziet dat een kind gepest wordt neemt hij duidelijk stelling.

Het gepeste kind heeft vaak het gevoel dat hij er alleen voor staat. Bovendien wordt snel gezegd dat hij pesterijen over zichzelf afroept, kortom dat hij er eigenlijk medeschuldig aan is. Het is belangrijk dat het kind het gevoel krijgt dat er mensen zijn die het voor hem opnemen.

Wanneer een groepsleerkracht signaleert dat een kind gepest wordt moet hij duidelijk laten merken aan pesters dat hun gedrag niet geaccepteerd wordt.

Een goede methode is om te observeren en een moment van pesten uit te kiezen en dit nadrukkelijk te bespreken en af te keuren.

In de meeste gevallen is het stelling nemen voldoende om het pesten te laten stoppen; de leerkracht moet alert blijven op de omvang van het probleem en zicht hebben op de gevolgen ervan

Bij pesten wordt direct in gesprek gegaan met de pester, de ouders van de pester, het slachtoffer en de ouders van het slachtoffer. Nadrukkelijk wordt niet alleen in gesprek gegaan met het slachtoffer. Ouders worden altijd ingelicht door de school, zowel de ouders van het slachtoffer, als de ouders van de pester.

Stap 4 Oplossingen: Pesterijen worden bijgehouden in het dossier van het kind, zowel van het slachtoffer als van de dader. Pesterijen worden nooit genegeerd.

Volg daarvoor een stappenplan:

- steun bieden aan kind dat gepest wordt
- steun bieden aan het kind dat zelf pest
- ouders van het gepeste en pestende kind betrekken en steunen
- middengroep (rest van de klas) betrekken bij oplossingen van het pestprobleem
- de algemene verantwoordelijkheid van de school

Als pesten is geconstateerd en stelling nemen van de groepsleerkracht geen voldoende uitwerking heeft wordt er een stappenplan opgesteld.

Het stappenplan kent 2 varianten:

- a. **de niet confronterende methode**
- b. **de confronterende methode**

Zonodig wordt externe hulp ingeroepen, gecoördineerd door de intern begeleider.

Mogelijke instanties:

- Consultatieteam Pesten
- Gezinsklas
- Familie in de klas

De niet confronterende methode wordt toegepast indien het pesten onderhuids plaatsvindt en er geen duidelijke bewijzen zijn.

Stappenplan:

1. In een algemene les wordt een probleem dat zich richt op de sociale omgang aan de orde gesteld.
2. Het onderwerp wordt gerelateerd aan eigen ervaringen.
3. De “omgangsregels” zoals ze op school en in de groep gelden worden nog eens expliciet besproken.
4. In het team wordt het vermoeden besproken en alle teamleden zijn extra alert bij o.a. het buitenspel.

De confronterende methode:

Binnen de confronterende methode worden 6 stappen genomen:

1. Informatie inwinnen
 2. Gesprek met het slachtoffer
 3. Gesprek met de groep
 4. Hulp aan het slachtoffer
 5. Hulp aan de pester
 6. Adviezen aan de ouders
- (Zie de beschrijving hieronder)

Als door een kind duidelijk zichtbaar gepest wordt, doorloopt de groepsleerkracht het volgende stappenplan.

- Informatie inwinnen
- Gesprek met het gepeste kind
- Gesprek met het kind dat pest
- Inlichten van de ouders van het gepeste kind
- Inlichten van de ouders van het kind dat pest
- Gesprek met de groep
- Hulp aan het gepeste kind
- Hulp aan het kind dat pest

Informatie inwinnen

Om zicht te krijgen van de omvang en de wijze van pesten wint de groepsleerkracht informatie in bij collega's uit het team en eventueel bij de ouders.

Vragen hierbij kunnen zijn: wordt het pesten ook door hen opgemerkt? Wie zijn er misschien meer bij betrokken? Hoe vaak komt het voor? Waar en wanneer komt het voor?

Gesprek met het gepeste kind

Het slachtoffer is degene die zich met de situatie het minste raad weet.

Het doel van dit gesprek is tweeledig: ten eerste het gepeste kind het gevoel geven dat er actie ondernomen zal worden en het kind er niet alleen voor staat; ten tweede informatie inwinnen.

A. Vertrouwen winnen

Het gepeste kind heeft vaak een negatief zelfbeeld. Hun zelfvertrouwen is aangetast. Soms voelen ze zich zelfs schuldig. Het kan voorkomen dat de groepsleerkracht het pesten lange tijd niet heeft opgemerkt.

Het vertrouwen van het kind moet eerst gewonnen worden.

- Laat het kind zijn eigen verhaal vertellen.
- Vraag hoe het kind zich door het pesten voelt.
- Stel het kind gerust en prijs hem dat hij erover durft te praten.
- Ga niet direct in op oorzaken, schuld en oplossingen.
- Laat merken dat er iets aan het probleem van het kind gedaan wordt.

De groepsleerkracht vertelt het kind in het algemeen iets over pesten:

- Dat het vaker voorkomt, ook bij andere kinderen
- Dat het niet alleen op school gebeurt.
- Dat er meer bij betrokken zijn dan de pester en het slachtoffer.
- Dat de pesters zichzelf er beter van vinden worden
- Dat veel kinderen uit de groep niets durven te zeggen, omdat ze bang zijn.
- Dat de pester zelf een probleem heeft.
- Dat de school het pesten niet goed vindt.

B. Inwinnen van informatie

De groepsleerkracht stelt gerichte vragen:

- Wie pest er?
- Hoe wordt er gepest?
- Wat gebeurt er vlak voor het pesten?
- Wanneer wordt er gepest?
- Hoe vaak wordt er gepest?
- Wanneer is het begonnen?
- Waar wordt er gepest?

- Is het kind al vaker gepest?
- Hoe reageert het kind op het pesten?
- Wat heeft het kind geprobeerd om het pesten te stoppen?
- Welk resultaat had dit?
- Welke oplossingen kon het kind zelf bedenken?
- Heeft het kind er thuis over gepraat?

De groepsleerkracht moet aan het kind duidelijk maken dat er geen pasklare oplossing is, maar dat er gewerkt gaat worden aan oplossingen. De groepsleerkracht moet nooit beloven dat hij er niets over zal zeggen. Als hij niets mag zeggen kan het kind ook niet geholpen worden. Het maken van afspraken is noodzakelijk.

Afspraken:

1. Dat wat het kind zelf gaat proberen
2. Dat wat de school gaat doen (stappenplan)
3. Dat de stappen altijd met het kind door gesproken worden.
4. Dat het kind altijd bij de groepsleerkracht terecht kan.

Informeren van de ouders

Om de ouders duidelijke informatie te geven is het goed dat de leerkracht heeft gesproken met het gepeste kind en met het kind dat pest.

Met de ouders wordt besproken:

- Dat het kind gepest wordt/dat het kind pest
- Welke afspraken er al zijn gemaakt
- Welke stappen er nog volgen
- Dat aan het eind van de procedure weer contact met de ouders opgenomen zal worden

Gesprek met de groep:

De groepsleerkracht voert een gesprek met de groep over pesten in het algemeen:

- De regels zoals ze op school/in de groep gelden
- Het feit dat de school en groepsleerkracht het pesten afkeurt
- De (zwijgende) meerderheid een signaleringsfunctie heeft
- Er kinderen in de groep zijn die door hun zwijgen meewerken aan het pesten
- De groep andere kinderen op pesten kan aanspreken
- Het pesten gemeld kan worden bij de groepsleerkracht , andere groepsleerkracht of intern begeleider.

Hulp aan het kind dat gepest wordt:

De groepsleerkracht probeert samen met het kind een manier te bedenken om pestgedrag te melden bij de groepsleerkracht of andere begeleiders. De groepsleerkracht laat merken dat er altijd ruimte is om te praten

Voor kinderen met weinig zelfvertrouwen is het soms raadzaam externe weerbaarheidstraining te adviseren.

Hulp aan het kind dat pest:

Pester zijn vaak agressief, hebben hier een zwakke controle over en denken vaak dat ze macht kunnen uitoefenen over het slachtoffer.

De pester moet:

- Zich bewust worden van het eigen pestgedrag en het effect op het slachtoffer.
- Gecorrigeerd worden
- Geholpen worden

De bewustwording vindt plaats middels een gesprek.

In dit gesprek vertelt de leerkracht iets over pesten zodanig dat de pester

- meedenkt over een oplossing van het pesten

- weet dat de ouders geïnformeerd worden
- de problemen in algemene zin in de groep besproken worden
- dat er consequenties aan het vertoonde gedrag zitten

Indien er geen verbetering komt in het gedrag dienen er opnieuw gesprekken plaats vinden waarbij de intern begeleider wordt betrokken en eventueel externe deskundigen.(via WIJTeam, Bureau Jeugdzorg e.a)

Mogelijke oorzaken:

- Te kort aan aandacht van de ouders
- Fysieke of psychische bestraffing van de ouders
- Ouders corrigeren agressief gedrag niet
- Het kind is of wordt zelf gepest
- Slecht voorbeeld van derden
- Slecht voorbeeld van (groeps)leerkrachten

Beleid in de groep

Wat doet de stamgroepleider:

1. Pestgedrag wordtesignaleerd en wordt, indien noodzakelijk, gemeld bij de groepsleerkracht.
2. De leerkracht hoort het verhaal aan en gaat informatie inwinnen bij de pester, de gepeste en andere betrokkenen – zie Vervolg Schoolspecifieke aanpak.
3. Als er geen sprake is van pestgedrag, handelt de leerkracht deze gebeurtenis verder af.
4. Is er wel sprake van pestgedrag, dan worden de problemen met de betrokkenen besproken. Er worden afspraken gemaakt om het probleem op te lossen. Hiervan wordt een kort verslag gemaakt, ondertekend door alle betrokkenen en opgeborgen in de afzonderlijke dossiers. Directie en teamleden worden mondeling op de hoogte gebracht.
5. Er wordt ALTIJD afgesproken, dat bij herhaling, ouders ingelicht zullen worden.
6. Binnen 1 of 2 weken vindt een evaluatiegesprek plaats. Hierin wordt besproken of de gemaakte afspraken nagekomen worden. Als alles naar wens verloopt wordt het probleem afgesloten. Hiervan wordt een kort verslag gemaakt, ondertekend door alle betrokkenen en opgeborgen in de afzonderlijke dossiers.
7. Als blijkt dat er geen wezenlijke verbeteringen zijn en er een herhaling van zetten is, moet de leerkracht uitgebreider investeren. Een lang of kort handelingsplan voor pester en gepeste met evaluatiemomenten is de volgende stap.
8. Ook wordt het pestgedrag besproken met ouders, directie en teamleden. Indien noodzakelijk laat de leerkracht zich hierbij ondersteunen door interne of externe deskundige(n).
9. Aan de ouders van de pester zal het advies gegeven worden om een andere school te zoeken.
10. Als ouders het advies niet ter harte nemen, gaan we over tot de officiële verwijderingprocedure.

Stamgroep: Regels die gelden in alle groepen t.a.v ruzie en pesten:

1. Doe niets bij een ander kind wat je zelf ook niet prettig vindt.
2. Kom niet aan een ander als hij dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam, geen scheldnamen
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen,krabben.
5. Vertel het de meester of juf wanneer jezelf of een ander gepest wordt.
6. Als je gepest wordt, praat je er thuis ook over, hou het niet geheim.

7. Uitslachten, roddelen, dingen afpakken of buitensluiten vinden we niet goed.
8. We komen niet ongevraagd aan de spullen van een ander.
9. We beoordelen iemand niet op zijn uiterlijk
10. We ontvangen nieuwe kinderen goed op school.
11. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten vinden we verkeerd.
12. We proberen een ruzie met praten op te lossen.